

maa i Virkeligheden overgaa disses, om Kvindernes Arbejder skal komme i Betragtning, saa længe de endnu er politisk og socialt umyndige.

Gaverne bestod af Dronningens Portræt i udskåret Ramme til Kongen, en Lysedug og en Visitskortskaal til Dronningen samt en Adresse til dem begge.

I disse Gaver er Skolens forskellige Fag repræsenterede, nemlig Portrættegning, Modellering, Dekoration, Træskæring, Graving, Ciselering og Kunsttegning.

Portrættet, Dronningen med et af Prins Valdemars mindste Børn paa Skødet, er udført af Frøknerne Wiehe og Schønheider efter Fotografi. Den fint udskårne ovale Ramme, som omslutter Billedet, er paa den nederste Halvdel forsynet med oldnordiske Ornamenter i Fladskæring, foroven med Billedskærerarbejder af Blomster, Løv og Kongekrone.

Visitskortskaalen er modelleret og ciseret af Frøken H. Brandt efter egen Tegning. Den er af Sølv i Rokokostil. Tre forgyldte Løver, der støtter sig til Skjolde, tjener som Fødder for Skaalen, der i Midten er prydet med Dronningens Navnetræk, graveret af Frøken Ølgaard.

Lysedugen er syt med Guld og Silke paa hvidt Atlask med en Kant af Terrakottafarvet Fløjel. Arbejdet er udført af Frøken Mygdal. Ornamenterne er Rokoko. I Hjørnerne er smagfuldt anbragt de fire regerende Fyrstehuses Navnetræk og Kroner, det danske, russiske, græske og engelske.

Adressen er ligeledes i Rokokostil med Prospekter fra Bernstorf og Fredensborg. Den er udført af Frøken Hegermann-Lindenkroner.

Endelig var Kassen, hvori det hele blev nedlagt, lavet og monteret indvendig med hvidt Atlask af en kvindelig Snedker, Frøken S. Nielsen.

De, der synes, at Kvindesagen gaar langsomt frem, og som ofte forgæves spejder efter den Sol, der skal bringe Foraars og Sommer i det borgerlige Liv, ogsaa for Kvinderne, vil dog altid ved alle den Slags Beviser paa Arbejdsdygtighed fra de unge Kvinders Side blive sikret i deres Overbevisning om, at med Arbejdsevner staar Kvinderne ikke tilbage, hverken naar det gælder Kunst eller Industri, naar de blot kan faa den nødvendige Fagdannelse.

Den kvindelige Tegneskole med Fru Klein som Forstanderinde har givet et stort Indlæg i Kvindesagen. Man taler ofte om Kvindernes Overfladiskhed, hvilken man ikke kan undres over, naar man betænker, paa hvilken uforsvarlig Maade de fleste Kvinder er blevne underviste. Dette gælder ikke Fru Klein, Fruen gaar med den største Grundighed til Bunds i Naturen, søger atter og atter at aabne Elevernes Øjne for det eneste sande Kunstforbillede — Naturen.

Skolens Elevantal er under almindelige Forhold i Dagklassen 80—90. Ved anatomiske Foredrag kun en mindre Kreds. Skolen ejer betydelige Samlinger af de forskellige Stilarters Ornamentik og et stort Bibliotek. Lokalet er Halmtorvet Nr. 10, hvor Bestillinger paa Tegninger, paabegyndte og færdige Arbejder modtages.

En Læges Udtalelse.

(Sluttet.)

Saa er det hendes Værelse.

Jeg gaar ganske let over det, fordi endog det Blad, som nu i en Aarrække har gjort sig det til en kær Pligt at forfølge ogsaa mig — Morgenbladet nemlig — har givet mig fuldt Medhold her.

Det er jo paa sit Værelse, Tjenestepigen skal søge den Hygge og den Hvile, som hun ikke har kunnet faa under Arbejdet. Hvorledes er nu Pigeværelserne i Reglen?

Med Undtagelse af nogle enkelte Huse, som har saa *nogenlunde* anstændige Pigeværelser, haade hvad Størrelse, Lys, Luft og Udstyr angaar, er Reglen den, at Forholdet simpelt hen er skandaløst. Der er Masser af første Klasses Huse med Lejligheder paa 8—10 Værelser til en Pris af et Par Tusinde Kr. om Aaret, som har et Pigeværelse med en Længde af 3½ Meter og en Brede af 2. Staar der en Seng i et saadant Rum, bliver der 3 Kvadratmeter Gulvflade tilovers at bevæge sig paa; er der to Senge, er der kun 1 Kvadratmeter igen. Dertil ligger dette Værelse altid i Bekvemmelighedens sletteste Del, hvor Luften skæmmes af det nærliggende stinkende Kloset og hvor Solen har vanskeligst ved at naa frem til det smalle Vindu.

Og alligevel er dette ikke af det værste.

Der er dem, som bruger Klædekammeret til Pigen. Jeg kender saadanne, som er 4 Meter lange og 1 Meter brede med en Vindusaabning paa 10 Centimeters Brede.

Der er andre — og de er mange — som bruger Køkkenet til Soverum med Køkkenbænken til Seng. De, som kender vore smaa Køkkener, forstaar, hvad det vil sige med Kulden om Vinteren og Overhedningen om Sommeren.

Andre igen bygger smaa Bure oppe paa Køkkenvæggen, hvor hun maa klatre op ved Hjælp af en Stige. Der sover hun saa i det halvt indelukkede Rum, i Begyndelsen af Natten i 30 Graders Varme, mens den ud paa Morgen synker betydeligt under det, som maa anses for at være nogenlunde rimeligt.

Der findes i Kristiania Rækker af Huse, som bruger „Anretningsværelserne“ til Sovekammer for Pigen. Disse Anretningsværelser har ikke en Gang Vindu. Derimod har de med sine 2 Meters brede Døre, hvorigennem saa al Trafik mellem Køkkenet og Husets ydre Bekvemmeligheder gaar til de egenlige Værelser. Her ligger da Pigen, naar hun er rask og naar hun er syg. Her skal hun gøre Toilette og hygge lidt om sig selv — uden et Øjeblik at kunne skjule sig eller være alene.

Til alt dette kommer saa det, at som Regel ligger der to Piger i én Seng i de Huse, hvor man har mere end én Pige. Dette er meget betænkeligt, idet Sygdomme meget let kan overføres fra den ene til den anden.

Med dette tror jeg mere end nok at have paavist, at med Hensyn til Værelse lider vore Piger Overlast. Bedrager ikke Lægerne sig med Hensyn til det, de snakker om Luft og Lys, saa maa det, de siger, gælde Tjenestepiger akkurat lige saa godt som andre Folk, og vi har overordenlig meget at rette paa.

Dette er de 3 store Hovedanklager, Pi-

gerne med mere end god Grund kan fremføre mod dem, som lejer deres Tjeneste. Jeg taler ikke en Gang om Behandlingen i sin Almindelighed, om Uvenligheden, Mistilliden med de aflaaede Døre, Kulden lige over for dette „nødvendige Onde“, heller ikke om Kosten, som i Masser af Tilfælde er for daarlig og for knap, heller ikke om det, at det af en Tjenestepige anses for uanstændigt, som er fuldt tilladt for Husets Døtre og meget mere. Hun er nu en Gang uden for.

Men jeg mener nu ogsaa, at de 3 Poster er mere end nok til, at Tjenestepigerne trækker sig tilbage fra Tjenesten.

De foretrækker derfor ogsaa Fabrikkerne for det at tjene — aldeles ikke fordi de har det saa udmærket der, men de er da paa en Maade sine egne. Og de gaar ind i Ægteskaber, som de aldeles ikke vilde have gjort, om deres tjenende Stilling var en Smule taaleligere. De i Kristiania opfødte Piger kender Forholdet og skyr det at tjene. Derfor rekrutteres ogsaa Tjenestepigestillingen med Landsbypigerne. Disse har det strengt nok paa Landet og tror, de skal faa det bedre i Byen.

Men ogsaa de ser snart det uholdbare i Stillingen. Ogsaa de forstaar, at der er større Forskel mellem Herre og Tjener, end rimeligt. Ogsaa de forstaar, at de frister Livet i den yderste Møje og at de naar som helst kan staa paa bar Grund uden Forældre, som kan tage imod dem, eller Venner, som kan give dem Raad — uden noget som helst Forsvar.

Det gaar, medens hun er ung og stærk. Men saa bliver hun snart gammel, udslidt og styg. Der er ingen Ting igen — ingen vil have hende. Kun Nød og Fortvivelse.

Vi vil kun tilføje: Pigerne maa staa samlet i deres Fordring, kun Organisation er det Middel, hvorved de hæver deres Kaar.

Brev fra Odense.

Fru Redaktør.

Vi har her i Odense en stor Forening i „Fruens Bøge“, med hvis Ledelse her er en Del Misfornøjelse, især fra vi Kvinders Side, som sætter Arbejdet højt, selv om vi maa vælge det i underordnede Stillinger. Jeg beder Dem derfor om Plads for følgende Bemærkninger.

Det kan vel være berettiget, naar en Forening averterer om sine Sammenkomster, da at bemærke: „ikkun Medlemmer have Adgang“, men stødende er det i allerhøjeste Grad, naar, som Tilfældet er her i Odense, Foreningen i Fruens Bøge stadigt Sommeren igennem i Ryens Aviser kundgør, til Dels med fede Typer: „Kvindelige Personer i underordnet tjenende Stilling tilstedes ikke Adgang til Foreningens Sammenkomster.“

Kvindelige Personer i underordnet tjenende Stilling er efter Nutidens og Fortidens Begreber de Mennesker, der kaldes Tjenestepiger, unge Piger, der lader sig fæste for Kost og Løn, og som udretter det Arbejde, Hustruen og Familiens Døtre ikke kan overkomme eller ikke holder af at udføre, fordi det har Prædikatet *grovt*, og grovt er efter nugældende Sprogbrug *simpelt*.

Hvad om Foreningen slettede Bestemelsen og aabnede sine Helligdomme ogsaa